Ч. 106. Пятниця 14 (27 мая) 1904. Рік XIV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(З Делеґациї. — Скликане соймів кравевих. — Париж а Ватикан. — Російско-японьска війна і положене в Росиї).

На вчерашнім засіданю комісиї буджетової австрийскої Делеґациї вела ся широка дискусия над справою затягненя позички потрібної на нові кораблї воєнні і на узброєнє. Міністер Бем Баверк виказував, в який спосіб можна би роздобути потрібну суму 400 мілїонів, а в дальшій своїй промові потїшав делеґатів тим, що довг буде сплачений до 25 лїт, а в тім часі не буде ніяких нових видатків і не треба буде купувати знову ще новійших пушок. Зряд войсковий обовязує ся безусловно віддавати тих 27 мілїонів, що творять его щорічний буджет, на амортизацию позички. — Опісля промавляло кількох бесідників, а між иншими дел. Странский запитував міністра: 1. Чи видав вже 53 мілїонів корон ухвалених вже давнїйше на пушки, а коли так, то звідки взяв гроші, скоро парлямент їх не ухвалив? — 2. Чи міністер на теперішне жадане войскове дав вже задаток чи ні? — 3. Як представляє собі міністер опроцентоване і амортизацию евентуальної позички на случай, коли би змінила ся пропорция квоти? — 4. Чи наконець можна при тій позичці приміняти § 14? — Дел. Шустерщіц критикував остро фінансові пляни правительства і заявив, що буде голосувати против. — На винїшнім засіданю буде відбувати ся дальша дебата і відбуде ся голосоване. Нема здаєсь і сумніву, що позичка буде ухвалена.

На вчерашнім засіданю ческого краевого Видїлу подав маршалок краєвий кн. Лобкович до відомости, що правительство має намір зараз по делеґацийній сесиї скликати сойм краєвий. Член Видїлу Еппінґер вказав на то, що доки Чехи ведуть обструкцию в Радї державній, доти нема й бесїди, щоби Нїмцї перестали робити обструкцию в ческім соймі. Скликане ческого сойму було би длятого лиш стратою часу і гроший.

Француска рада кабінетова займала ся вчера справою відкликаня француского амбасадора при Ватиканї а при сій нагоді поручено також справу відділеня церкви від держави. Умірні члени кабінету заявили ся рішучо против кождого кроку, котрий би ішов дальше як відкликане амбасадора Нїсарда. З тої причини ухвалено вдоволити ся поки що відкликанєм амбасадора.

З поля російско-японьскої війни все ще нема ніяких важнїйших вістий а ті подробицї, які по найбільшій части надходять з російскої сторони, коли не обчислені на то, щоби піддержати духа в російскій армії і в народі, вказували би на то, що положенє Японців зачинає дійстно постійно погіршати ся. З російскої сторони доносять, що Росияни заняли Анджу в Кореї і вистріляли там всю японьску залогу, але не позістали в тім містї і завернули назад. Так само доносять з російского жерела, що Росияни побили дня 18 с. м. пять батальонів японьскої піхоти. Кажуть іменно, що російскому ґенералови в Порт Артурі Фокови удало ся звабити Японців в якусь передолину коло Кінчов і там напасти на них з горбів. Росияни мали вистріляти цїлий японьский відділ. Дальше доносять, що ґен. Мищенко знаходить ся зі своїм войском 5 миль на полудне від Фенванчену а тим самим зайшов вже Японців з заду. Тимчасом кажуть, що армія японьска посуває ся лиш дуже поволи, Порт Артур не замкнений добре навіть і від моря, бо Хінцї на своїх джунках довозять потайком Росиянам поживу а в японьскім войску навіть мала вибухнути холера. Чи то все правда, годі знати.

Але хоч би й положенє російского війска на далекім Всходї було добре, то в самій Росиї економічне положенє стає ся що раз гірше. В промислї і торговли всюди застоя, банкротства на порядку дневнім, а люди потребуючі

10)

Японїя і Японцї.

(Після дра Коха, Майшке Сміта, Гірна і др. зладив — К. Вербин).

(Дальше).

Кількох Американців і ми постановили зробити прогульку до „Великого пекла“. Підчас коли мої товариші воліли дати ся нести, я постановив раз для відміни піти пішки, бо наш провідник казав, що то не далеко.

Любий читателю, коли би тобі колись прийшло ся подорожувати по Японії, то даю тобі щиру раду: не вір свому проводирови, коли він тобі скаже, як далеко до якого місця.

День був дуже горячий і я вибрав ся весело і відважно в дорогу; але ледви що я лиш уйшов малесенький кусник дороги, як вже мусів здоймити з себе сурдут, а відтак ще й камизельку. Ідемо і не стаємо, підоймаємо ся щораз висше і висше і знову висше, аж менї остаточно здає ся, що я вже виліз на гора Гімаляя. Наконець підходимо вже до „Великого пекла“; ростин щораз менше і они щораз марнїйші, птиць вже нема а від часу до часу заносить неприятним, острим запахом сірки. Сторона стає щораз самотнїйша і пустїйша, всяке житє щораз більше щезає, аж наконець не видко анї одного стебла травички, анї клаптика моху а цїлий воздух переповнений запахом сірки, котрий вертить в носї і не дає дихати.

Аж ось і стоїмо вже перед входом до „Великого пекла“; тут воздух вже такий, що ледви ще можна видержати, а з глубини яруги підниває ся заєдно горяча пара; чуємо, як під нашими ногами земля стає щораз горячїйша, а довкола нас бухає горяча, кипяча вода зі всїх боків. Поволеньки, дуже поволеньки ступаємо наперед; тут треба бути дуже осторожним, бо земля тут дуже зрадлива, бо ось ще недавно тому якийсь турист заломив ся на тонкій верстві землї та впав у горячу як окріп воду. Там на горі тота пара і запах сірки не давали нам вже дихати, так що ми могли там лиш дуже короткий час побути і аж лекше та свобіднїйше відотхнули, коли вже мали ту невідрадну сторону поза собою та побачили знову дерева, цьвіти і птиці.

Я рад був, що міг наконець вернути назад до готелю, бо тота прогулька змучила мене таки добре. Вернувши там, убрав ся я зараз в японьске „кімоно“ (верхне, широке і довге одїнє), що лежить в кождій комнатї для гостя готове, та пішов скупати ся в „окропі“ а мій провідник порадив ще менї, щоби я спробовав також і японьске „шампу“.

А треба тобі знати, любий читателю, що купіль для Японця то не збиток, не вигода а потреба, без котрої він, здаєсь, не міг би жити. Нема другого народу на сьвітї, котрий би так любив купати ся, так велику клав вагу на купіль, як Японцї. Всї Японцї без вимки, чи то богачі, чи бідні купають ся що дня, звичайно досьвіта. Кого на то стати, той робить собі купіль дома, для біднїйших суть публичні доми купелеві. Може то й не дивниця, коли зважити, що одна з головних основ японьскої віри єсть чистота тїла. Але як би й не було, тота чистота тїла, той загальний звичай купати ся майже що дня єсть характеристикою високої культури Японців і під сим взглядом не одним европейским народам, що люблять чванити ся своєю культурою, іти би ще на науку до Японців.

Не говорячи вже про міста і місточка, але навіть в кождім японьскім селї суть купелеві доми, де лїтом чи зимою можна скупати ся в теплій водї. В Міяношіта бачив я кілька таких публичних купелевих домів; в тих будинках, котрі лиш деревляною решіткою суть відділені від улиці, єсть водойма, до котрої напливає заєдно горяча вода. Японцї обоего пола купали би ся тут цїлими днями, але що найбільше впадає в очи і мусить незвичайно здивувати кождого Европейця, то тота обставина, що в такій купели купають ся в суміш мужчини і жінки, хлопцї і дївчата а при тім не видко по них анї слїду якоїсь сороміливости і нїкому навіть на гадку не прийде, що то неприлично. Купіль в Японії то місце, де можна свобідно зійти ся та побалакати, закурити і засьміяти ся та пожартувати.

Та й то належить до звичаю, що Японцї люблять купати ся не в теплій а в горячій, таки просто кипячій водї. Коли я перший раз купав ся в японьскім купелевім домі, то менї здавало ся, що я попав ся в край людоїдів та

зарібку не можуть єго нігде найти. Суспільність росийска вже нині споглядає з трівогою в недалеку будучність, хоч би российскі війска вийшли і побідоносно з війни.

Новинки.

Львів дня 26-го мая 1904.

— **Служба сільского листоноса** буде заведена з днем 1 червня с. р. при почтовім уряді в Баворові. Службу буде повнити листонос для місцевостий Грабовець, Білошкірка, Застінка і Заставє.

— **Перевіз золота.** Гамбурский пароxід „Цісар Вільгельм II." причалив вчера до Шербурґа і привіз з Америки 42 міліони франків в золоті. Золото містило ся в стокількадесятьох бочівках. Єсть то частина квоти за продаж панамского каналу. З Шербурґа вислано золото до Парижа на окремім поїзді, стереженім поліциєю.

— **Уведенє дівчини.** Селянин Гринько Лесик з села Нокутрів, рогатиньского повіта, доніс передвчера поліциї у Львові, що перед кількома днями прибув зі Львова сторож каменичний Іван Липшаковский і забрав єму з дому дочку, 12-літну Ганю. Поліция слідить за місцем перебуваня уведеної дівчини.

— **Смерть від грому.** З Жовкви доносять: В часї бурі, яка лютила ся перед кількома днями в охрестности Жовкви, ударив грім в робітника Щура, що виїздив з міскої цегольнї, куди возив пісок. Щур погиб на місци. Єго товариш, що сидів з ним на возї, оглух.

— **Велика шкода.** Підчас недавного пожару місточка Делятина пійшло з димом також поверх 10.000 старих актів, зложених в архіві лїсної управи. Були там між иншими урядові акти з 1424 року, отже старші від „ґродзких" у Львові, що розпочинають ся від 1435 р., були описи дооколичних міст і сїл, документи з 16, 17 і 18 доторкаючі ріжних проявів тодїшного житя, описи 24 околичних парохий і церков. Все те річи нїким не опублїковані, ані використані, бо довгі часи лежали незамітно між безвартісними паперами в однїй шопі. Тамтого року деякі члени львівского кружка консерваторского звернули увагу на тї цінні рукописи і постановили перенести їх до унїверзитетскої бібліотеки у Львові. Та заки справу полагоджено, знищив огонь всї документи.

— **Гроші в волосю.** Дня 14 с. м. украдено купцеви Мендлеви Зідерови у Львові значну суму гроший. Підозріну о крадїж служницю Зідера, Олену Дуфанець, відставлено до суду карного, але звідтам випущено єї перед кількома днями на волю, бо не було достаточних доказів вини. Вчера в полудне аґент поліциї Ґінсберґ стрітив Дуфанцеву на улици, а гадаючи, що она утїкла з вязниці, відставив єї на поліцию, доказуючи, що она безусловно єсть виновницею крадежи. Найдено при нїй 14 корон, з котрих не уміла вирахувати ся і відставлено єї до арешту. Тут переведено при нїй строгу ревізию і найдено сховані в єї волосю гроші в квоті 380 корон.

— **Помилуванє Вержхолка.** Засудженого на кару смерти Вержхолка, убийника Оранжевої і Шпіннерівної, помилував Цїсар, а найвисший трибунал вимірив єму кару дожизненної тяжкої вязниці. Та кара заосмотрена ще постом раз на три місяцї, темницею, твердим ложем і відокремленем кождого року дня 16 червня, т. є. в дни довершеня морду. Вчера о годині 1 в полудне радник Харак оповістив Вержхолкови той засуд. Злочинця привело кількох дозорців до одного з судових бюр. Вержхолек дізнавши ся о помилуваню, насупив ся і потрясши сильно тяжкими кайданами, в які єго заковано, відповів: „Я не хочу, я роблю рекурс до Найяснїйшого Пана, бо волїю пійти на шибеницю." При тім поводив ся Вержхолек так несупокійно, що радник п. Харак подав ся назад, побоюючись, аби злочинець не кинув ся на него. Сейчас відведено Вержхолка назад до казнї. По хвили приведено спільника морду, Йосифа Червеного, також закованого в кайдани. І єму вручив радник Харак засуд, гласячий на 20 лїт тяжкої вязниці. Як звістно, той засуд видано рівночасно з засудом на кару смерти на Вержхолка. Мати Червеного вносила жалобу неважности, але касацийний трибунал відкинув ту жалобу. Пополудни відставлено обох убийників до карного заведеня т. зв. Бриґідок, на велику радість дозорців суду карного при ул. Баторого, бо і Червений і Вержхолек заєдно виправляли там галабурди і бунтували вязнів. Вержхолка засуджено тепер в дисциплїнарній дорозї на закованє в кайдани через 6 місяців за то, що минувшого тиждня в ночи хотів утїкати з вязниці.

— **Нові клїнїки** будуть створені при львівскім унїверситетї з початком шкільного року 1905/6. Буде се клїнїка психіятрична і ляринґольоґічна, послїдна пропонована на 50 ліжок т. є. о 20 більше, як віденьска. Позаяк будова дотичного будинку не буде в означенім часї скінчена, то ново отворені клїнїки помістять ся в головнім шпитали. Професори др. Лукасєви і др. Махек висказали бажанє, щоби рівночасно клїнїки дерматольоґічну і окулїстичну перенести із шпитального будинку до нового, призначеного для нових клїнїк. Умову між правительством а краєвим Видїлом що до участи в коштах будови переведе делеґат мінїстерства просьвіти.

— **З'їзд консерваторів** в Перемишли відбув ся на латиньскі Зелені сьвята при участи поверх 50 осіб, переважно членів львівского і краківского кружка консерваторского. З Русинів явили ся проф. др. Колесса, крилошани руской капітули і о. митрат Волошиньский, котрий і промовляв іменем перемиских Русинів та епископа Чеховича, що задля канонїчних візитаций не міг взяти участи в з'їздї. Дискусия вела ся над пятьма рефератами, які виготовили члени львівского і краківского кружка. Замітний був реферат дра Чоловского зі Львова, котрий жалував ся, що давнїйше цїлком не зважано на історичні памятники краю. І нинї ще єсть богато примірів безпланового розкопуваня передісторичних могил, перебудовуваня і нищеня памяток архітектури, а рівночасно горять або гниють письменні памятки. Особлившу увагу звернув референт на нищенє старинних деревляних церков у всхідній Галичинї.

був кріпко переконаний, що мене хотять тут живцем зварити; але з часом привик я й до того. Горяча купіль єсть о стілько користнїйша, що чоловік вийшовши з купелї, не дістає нї найменшої дрожі і не так легко може перестудити ся.

Отже я пішов, як сказано, скупати ся в кипятку а при тім і спробовати, що то таке тото японьске „шампу". То рід европейского натираня або масажу, котрий тут виконують по найбільшій части старі люди. Гість убраний в тоненьке кімоно лягає на лавку а єго натирають та ніби розмащують по цїлім тїлї, натягають руки і ноги та пальцї на них. До масованя уживає „шампур" деревляної кулї, що має в промірі 2 цалї, котра обертає ся в подібній посудинцї як тота, що єї купують часто для малих дїтий, щоби нею підкидати привязану на ниточцї кульочку і знов єї в ню ловити. Тото шампу треває півтора години, але то мушу признати, що я чув ся по нім як би ново на сьвіт народжений а з тої утоми, яку викликала була прогулька до „Великого пекла", не було вже й слїду.

VI.

Величина Японії і єї адмінїстрацийний подїл. — Японьска мова. — Японьске судівництво і школи. — Японьскі гроші і ваги. — Важнїйші міста японьскі.

Цїла Японія складає ся з 4 головних островів, з котрих найбільший остров Гондо або Гоншіо (т. є. „головний край") називаний давнїйше Европейцями хибно Ніппон. Другим з ряду єсть остров Гоккаідо („дорога північного моря), третим остров Кіюшію („новий край"), а четвертим Шікоку („край чотири"). Крім того належить ще до Японії множество поменших островів, з котрих найважнїйші Цушіма, положена межи Японією а Кореєю і острови Ріюкію. По війні з Хіною дістала Японія ще остров Таіван або Формозу. Всї японьскі острови разом творять державу, котра займає 417.613 квадр. кільометрів, а на них жиє кругло 45 міліонів людий.

Цїлий край подїлений тепер на 3 „фу" або головні міста і 43 „кен" або префектур. Фу або головні міста називають ся Токіо, Кіото і Озака (наголос на О), а кен або префектури мають по найбільшій части такі назви як їх головні міста н. пр. Гіоґо, Наґасакі і т. д., але декотрі кен мають инші назви як їх головні міста н. пр. Канасава (а головне місто Йокагама). Начальники тих префектур називають ся „кенреі". Всї тотї 43 кен дїлять ся знов на 804 „ґун" або „корі" (округів) і 42 міских маґістратів або „ші". Ґун дїлять ся дальше на 15.732 „чо" або громад малих міст і „сон" або громад сільских. Остров Роккаідо або Єссо і Курильскі острови уважають ся за японьскі кольонії і мають свою окрему адмінїстрацию.

Японьска мова або ямато (наголос на „я") єсть одинока в своїм родї і творить в громадї всїляких мов на сьвітї окрему громадку саму про себе, хоч подібно як і деякі инші творить всїлякі відміни і форми слів в той спосіб, що додає до них поодинокі приставки. Давнїйше був погляд, що японьска мова єсть споріднена з хіньскою; новійші розслїди показали однакож, що японьска а хіньска мова зовсїм не суть з собою споріднені, а спільність єсть хиба лиш в знаках уживаних в письмі. Коли хіньскі учені зайшли через Корею до Японії і занесли туди будгізм, японьска мова не була ще зовсїм образована і не мала нїякого письма. Японцї переймили тодї від Хінців знаки до писаня і з того опісля настав погляд, що японьска і хіньска мова споріднені з собою. Цїла японьска мова складає ся із 72 складів, котрі сполучає в слова а тим словам надає, як сказано, всїлякі відміни і форми через додаванє на кінци всїляких приставок. Отже на тих 72 складів має она й тількож знаків, котрі після хіньского звичаю треба, так сказати би, малювати а не писати. В найновійших часах показує ся в Японії що раз більше змаганє завести для японьскої мови і письма европейскі букви і се вже лиш питанє часу. Як звучить японьска бесїда, побачимо із слїдуючого коротенького, старо-японьского оповіданя. Приставки, котрі зміняють слово або єго значінє, означуємо тут для приміру в деяких словах грубими буквами.

Ямато**но** кун**і**ні мітаріно, воноко аріте гіторіно мусуме**во** ґмогері. Соно мусумено наво Кадура ґо то нан і гікеру коно мусуме омогераку: Гіто воннано мі кіге ясукі кото. Тоюно ґотуко, мітаріно воноконо кокоро ягараґе ґатакі кото ісіно ґосі то ігіте.

(В краю Японії було раз трох чоловіків, що сватали одну і тоту саму дївчину. Тота дївчина сказала: Одної женщини тїло єсть щось так марного, як би образ одної каплї роси. Але серце трох мужчин єсть щось так трудного до зворушеня як скала).

Тугі**ні** мімі насі**но** ікен**і** юкіте мі**во** наґете усену. (Тодї пішла она до ставу Мімі Насі, скочила до него і погибла).

Дословний переклад сего коротенького оповіданя і єго граматичне поясненє показали би, що дух і орґанїзм японьскої мови ріжнить ся так основно від кождої звісгної мови, що єї треба зачислити до найдивнїйшого на сьвітї твору людского духа. Той незвичайно бистроумно придуманий спосіб, щоби із сирого материялу, який перейшов з найдавнїйших часів до наших, а котрий творить найнизший степень розвою людскої мови, розвивати якусь мову аж до найвисшого степеня і за помочию так сказати приліплюваня всїляких приставок творити всїлякі форми та віддавати всї тонкости, не знаходить в порівнуючій науцї язиків нїчого собі подібного. Хто би хотів близше пізнати японьску мову і виучати ся єї, тому може послужити добрий підручник нїмецкий Lange, Lehrbuch der japanischen Sprache.

Як весь инший японьский устрій державний, так судівництво і школи в Японії прибрали инший, новий, европейский вид. Судиї в Японії суть независимі і не можна їх усу-

Вислідом рефератів і дискусиї було ухвалене подрібних внесень в напрямі реорґанізациї дотеперішних консерваторских кружків і старaннійшого забезпеченя історичних памяток перед знищенем. Першого дня участники зїзду оглядали руску і польску катедру і виставу церковних предметів в духовній семинариї польскій, а другого дня вибрали ся до сапіжиньского замку в Красічині і до Кунковець, де находять ся цінні історичні збірники дра Лозиньского. Ві второк виїхали на прогульку до Добромиля і Крисович.

— **З станиславівскої епархії.** Кандидати на парохію Іспас мають предложити консисториї письменну заяву, що годять ся на виключенє з тої парохії дочерного села Кропивниця з парохіяльними землями. — На конкурс з речинцем до 1. липня розписані нарохії: 1. Увисла коло Гусятина, 2. Тумир, устецкого дек., 3. Тулуків коло Коломиї, 4. Олеша коло Товмача, 5. Завале коло Снятина, 6. Ліски, дек. жуківского і 7. Бучач. — Канон. інституцию одержали: Евг. Крушиньский на Гаврилівку, Мих. Бабяк на Яворів коло Косова, Іван Коцюба на Тисьменицю, Іпол. Бабяк на Ворону і Яр. Луцик на Бурдяківці. — О. Порф. Ступницкий з Товмача іменований дійстним товмацким деканом, а о. Ілия Мардарович з Камянок вел. містодеканом жуківским. — Введені яко завідателі парохій: Мих. Дроздовский в Завалю, Мих. Дейницкий в Тумирі, Ант. Аксентий в Вашківцях, Волод. Малащук в Жежаві, Апол. Сімович в Кіцмани, Волод. Косевич в Опришівцях, Тар. Турчманович в Радчи і Іван Ісаїв в Вороні. — Яко сотрудники введені: Петро Саврій (експон.) в Худиківцях, Ник. Боклащик Ч. С. В. В. (приватний) в Заліщиках, Іван Доніґевич (прив.) в Соколівці коло Косова, Мих Ганкевич (експон.) в Луці і Яр. Марчак (експон.) в Медусі. — Від конкурсовоао іспиту увільнені: Ник. Котлярчук з Кутиск на три роки, Вас. Мидловский з Росохача на 6 літ, Льонґ. Балицкий і Ом. Весоловский на три роки. — О. Ник. Боклащукови поручено викладати реліґію в народних школах в Заліщиках.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Будапешт 26 мая. Комісия буджетова австрийскої Делеґациї зібрала ся нині перед полуднем на дальшу дискусию над кредитом. Промавляв Перґельт.

Рим 26 мая. „Osservatore Rom." представляє конференцию секретаря папского з француским амбасадором в той спосіб, як то вже звістно і з иньших жерел, та каже, що жадане Ніссарда, щоби его поінформовано о тексті ноти пересланої иншим державам, противило ся всяким дипльоматичним звичаям.

Сеуль 26 мая. З Ґензану доносять, що Росияни знищили в Ганчен (місто положене на побережу Кореї вже близько Ґензана) мавзолей, збудований перед 600 роками основателем теперішної корейскої династиї, а уважаний Корейцями за сьвятість, бо там знаходили ся мощі.

Сеуль 26 мая. Потверджує ся вість, що в Кенсен (на побережу заливу Сівуч в північній Кореї недалеко від російскої границі) знаходять ся козаки з 20 пушками, котрі мабуть належать до кінної забайкалскої батерії, приділеної ще перед вибухом війни до першого корпуса армії у Владивостоці.

Чіфу, 26 мая. Вчера приїхав тут один француский подорожний, котрий придивляв ся з далека обстрілюваню Порт Артура і розповідає, що 8 великих кораблів японьских плавало перед виїздом до порту, відтак уставили ся боком і стріляли до порту через 10 мінут. Він розповідає дальше, що в Дальнім єсть зовсім спокійно, зачувати однакож, що леда година наступить там атак Японців. Урядники цивільні приготовлені до виїзду з Дальнього. Проби Росиян, щоби динамітом висадити у воздух доки і урядженя, не удали ся. Головні сили японьскі сконцентровані в Біджево і Кінчов; войска ті посувають ся обома сторонами півострова до Порт Артура.

Курс львівский.

Дня 25-ого мая 1904.	платять К. с.	жадають К. с.
I. Акциї за штуку.		
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	540 —	550 —
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	—·—	260·—
Зеліз. Львів-Чернів.-Яси	573 —	583·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	350 —	370·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 4% корон	98·80	99·50
Банку гіпот. 5% преміов.	111·25	—·—
Банку гіпот. 4½%	101·70	102·40
4½% листи застав. Банку краев.	101·50	102.20
4% листи застав. Банку краев. .	99·20	99·90
Листи застав. Тов. кред. 4% . . .	99 —	—·—
„ „ 4% льос. в 41½ літ.	99·30	—·—
„ „ 4% льос. в 56 літ.	99·20	99·90
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	99·50	100·20
Облїґи ком. Банку кр. 5% II ем.	102·80	—·—
„ „ „ „ 4½ %	101·50	102·20
Зеліз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	99·—	99·70
Позичка краев. з 1873 по 6%	—·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	99·50	100·20
„ „ м. Львова 4% по 200К.	97·—	97·70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	76 —	82·—
Австр. черв. креста (Курс віденьский)	53·60	55·60
Угорск. черв. креста (Курс віденьский)	29·25	30·25
Іт. черв. крес. 25 фр. (Курс віденьский)	—·—	—·—
Архік. Рудольфа 20К. (Курс віденьский)	66 —	71·—
Базиліка 10 К (Курс віденьский)	21·10	22·10
Joszif 4 К. (Курс віденьский)	8·25	9.50
Сербскі табакові 10фр. (Курс віденьский)	9·50	11.—
V. Монети.		
Дукат цісарский	11·26	11·40
Рубель паперовий	2·52	2·54
100 марок німецких	117·15	117·65
Доляр америк.	4·80	5·—

Поїзди льокальні

Приходять до Львова.

З **Брухович** 6·46, 8·05 рано, 12·39, 3·00 і 4·30 по полудни, 6·00, 8·04 і 9·12 вечером (від 8/5 до 11/9 вкл.)

З **Янова** 8·20 рано, 1·16, 4·45 по полудни, 9·25 вечером (від 1/5 до 30/9 вкл.) 10·10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в неділї і сьвята).

Зі **Щирця** 9·35 вечером (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята).

З **Любіня** вел. 11·35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділї і сьвята).

Відходять зі Львова.

До **Брухович** 7·10 рано, 9·30 і 11·45 перед полуднем, 1·05, 3·35 і 5·05 по полудни, 7·05 і 8·17 вечером (від 8/5 до 11/9 вкл.)

До **Жовкви** 11·10 вечером (що неділї).

До **Янова** 6·50 рано, 9·15 перед полуднем (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1·35 по полудни (від 15/5 до 31/8 в неділї і сьвята, 3·18 по полудни (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5·48 по полудни.

До **Щирця** 1·45 по полудни (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята).

До **Любіня** вел. 2·15 по полудни (від 15/5 до 11/9 вкл. в неділї і сьвята).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

вати, хиба що хтось з них допускав би ся якогось злочину або надужитя своєї власти судейскої. Суди в Японії суть подібні як і у нас; крім судів першої інстанції єсть ще 7 судів апеляцийних і один трибунал касацийний в головних містах Фу і Кені та єсть ще крім того 299 мирових судів. Низших урядників судових іменує міністер судівництва, висших сам цісар. Навіть врешта і кримінали зреформовано на европейский лад, а ще позаторік їздив по Австриї один висший урядник японьский, котрий студіював австрийске судівництво і устрій вязниць.

Та й школи в Японії розвинули ся в послідних часах дуже значно; але бо й в нїкім краю — як кажуть знатоки японьских відносин — не цінять так високо особисту здібність і науку як в Японії, та й нема нігде такої молодежи, що хотіла би так присвоїти собі всілякє знане і так горнула ся до науки, як японьска молодіж. Тих японьских студентів, що приїздять до Европи на науку, не можуть собі професори досить нахвалити. Бували случаї, що японьскі студенти, котрим вже сам брак докладного знаня якоїсь европейскої мови дуже утрудняв науку, перепадали по два рази при іспиті, але за третим разом таки здавали его з відзначенем. В школах народних заведено примус науковий а замітне й то, що в тих школах зачинають вже японьских дітий привчати европейскої культури, та учать їх сидіти на кріслах і в лавках. До шкіл народних ходило 1895 р. 767.857 дітий.

У висших школах, іменно же на університетах і техніках та у висших школах військових учили ще до недавна заграничні професори Анґлїйці і Німці; тепер вже мають Японці в більшій части свої власні сили наукові а декотрі японьскі учені, іменно же на поли наук природних і в медицині займають вже почетне місце і межи европейскими ученими. Японці мають тепер три університети з котрих один єсть в новій столици в Токіо, а другий в Кіото. На тих університетах учить 184 професорів, майже вже виключно самі Японці а число студентів доходить до двох тисячів. Для підготовленя до студий університетских служать середні школи подібно як і у нас. Дальше єсть в Японії около 35 жіночих шкіл, до котрих учащає около 2300 учениць. Для виховання учителів шкіл народних служать учительскі семинариї.

Японія має від 1897 р. подібно як і ми золоту валюту а одиницею японьских гроший єсть „ен", котрий має вартість 2 К 30 сот. Золотi ени вибивають штуки по 1, 2, 5, 10 і 20 енів. Срібний ен має 100 сен, а 1 сен має 10 рін; 1 і 5 рінів та 1 і 2 сени вибивають з міди, 5 сенів з ніклю а 5, 10, 20 і 50 сенів із срібла. Тоті гроші вибиває цісарска монетарня в Озака. Найважнїйшою институциєю фінансовою єсть „Ніппон Ґінко" або японьский банк.

Міри і ваги Японців вказують також на високу їх питому культуру. Богато сот літ перед тим, заким дійшла до них европейска культура, мали они свої міри і ваги дуже подібні до европейских. Так н. пр. одиницею довготи єсть у них „шаку" (стопа), котра має якраз третину метра; 10 шаку роблять один „чо" (ніби наш давний сяжень). Шаку має 10 сун (цалів), один сун 10 „бу" (ліній). Як видимо, в мірах переведено навіть десяточну систему. Японьска миля називає ся „рі" і має неповна чотири кільометри (3·92 клм.). Поле мірять в Японії на „цубо" (трохи більше як три квадратові метри) і на „чо" (неповна один гектар). Плини міряють на „що" (трохи більше як півтора літра); 5 що значить 9 літрів. Міра збіжева називає ся „коку" і має 10 „то" або 100 „що" або 10.000 „ґо". Японьский фунт називає ся „кін" і має 601 ґрамів а одиницею ваг єсть „миме", котрих тисячу іде на один „кзамме", а один „кзамме" то 6 і чверть японьских фунтів.

(Дальше буде).

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарні В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).